

VAROVÁNÍ OBYVATELSTVA

V průběhu života můžete být svědky událostí, kterým se říká mimořádné, protože přicházejí většinou neočekávaně a ohrožují životy a zdraví obyvatel a způsobují velké škody na majetku a životním prostředí. Je důležité, aby ohrožení lidé byli o takové události včas varováni. V České republice je zaveden jednotný systém varování obyvatelstva, který pokrývá téměř 100% všech trvale osídlených oblastí naší země.

Včasné varování obyvatelstva před hrozícím nebo již nastalým nebezpečím je zabezpečeno vyhlášením předem stanoveného akustického znamení - **varovného signálu**. Základním prostředkem vyhlášení tohoto signálu jsou:

- především sirény,
- a dále místní informační systémy (obecní rozhlas), které jsou ovládány místně i dálkově tzv. z vyznamovací center, tj. převážně z krajských operačních a informačních středisek hasičských záchranných sborů krajů.

Obyvatelstvo musí být varováno všemi dostupnými prostředky, nejen sirénami, ale také náhradními způsoby varování (v místech, která nejsou pokryta varovným signálem nebo v případě poruchy sirén) a to např. ampliony, rozhlasovými vozy, megafony a podobně.

Odpovědnost v oblasti zabezpečení varování obyvatelstva má:

- hejtman na území kraje,
- starosta obce s rozšířenou působností (primátor) na území obce s rozšířenou působností,
- starosta obce na území obce,
- zaměstnavatel vůči svým zaměstnancům.

Zodpovědnost za provozní a organizační zabezpečení jednotného systému varování na území kraje má hasičský záchranný sbor příslušného kraje.

Přehled kapitol:

[Základní informace o sirénách](#)

[Zásady chování po varovném signálu](#)

Základní informace o sirénách

Proč houkají sirény, jaké druhy signálů můžete slyšet a jak se dozvíte, co se děje a co máte udělat pro své bezpečí? Na tyto otázky naleznete odpovědi v této kapitole.

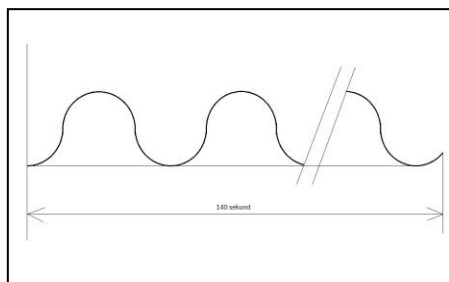
SIRÉNY

Sirény jsou zařízení, jejichž úkolem je co nejrychleji varovat obyvatelstvo před hrozícím nebo již nastalým nebezpečím. Některé sirény (elektronické) „umí mluvit“, tj. po zaznění signálu je automaticky sdělena stručná tísňová informace o typu ohrožení. Obdobně to platí i pro některé obecní rozhlas (plní funkci místních informačních systémů). Většina sirén je však staršího typu (rotační). Ty pouze „houkají“ a po zaznění signálu není možné prostřednictvím sirény sdělit obyvatelům obce druh ohrožení. Proto je důležité umět rozlišovat jednotlivé druhy signálů.

ZAJÍMAVOST: Rotační sirény nelze využít v případě výpadku elektrické sítě a neumožňují odvísat doplňkovou informaci o charakteru ohrožení. Elektronické sirény toto dokážou. Jsou vybaveny záložním napájením a umožňují odvísat varovný signál i v případě výpadku dodávky elektrické energie.

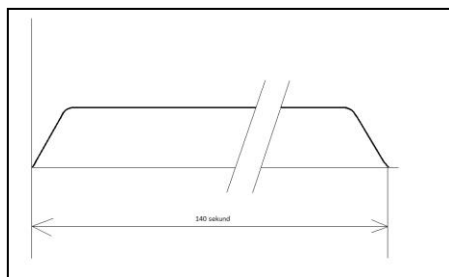
DRUHY SIGNÁLŮ

Všeobecná výstraha:

V České republice platí od r. 2001 pouze **jeden varovný signál**, který upozorní, že „se něco děje“ a je třeba rychle se dostat na bezpečné místo a zjistit další informace. Ten se nazývá „**Všeobecná výstraha**“. Tento signál může zaznít kdykoli, v kteroukoli denní i noční dobu.

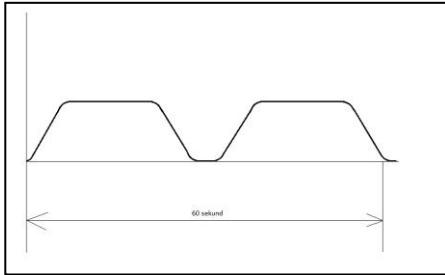
Signál „Všeobecná výstraha“ je **kolísavý tón po dobu 140 sekund** („vlnovka“) a může zaznít 3x po sobě. U „mluvících“ sirén následuje informace o charakteru ohrožení, např. „**Nebezpečí zátopové vlny**“, v každém případě příslušná tísňová informace zazní v nejbližší možné době po odeznění signálu zpravidla v obecním rozhlasu, vysílají ji radiovozy policie nebo hasičů nebo také může zaznít v televizi a rádiu.

Zkouška sirén:

Tento signál uslyšíte nejčastěji, a to zpravidla každou první středu v měsíci ve 12.00 hodin. Ověřuje se jím funkčnost systému a také slyšitelnost sirén. Pokud v tuto dobu neslyšíte „svou“ sirénu v místě vašeho bydliště, nahlaste to na příslušný obecní úřad nebo hasičům.

Signál „Zkouška sirén“ je **nepřerušovaný tón sirény po dobu 140 sekund**. U „mluvících“ sirén a některých obecních rozhlasů je doplněn informací „**Zkouška sirén**“. Zkouška sirén není varovným signálem!

Požární poplach:

Tento signál slouží pouze ke svolání jednotek požární ochrany k výjezdu na zásah. Signál „Požární poplach“ je **1x přerušovaný tón po dobu 60 sekund**, u elektronické sirény **napodobující zvuk trubky HÓ-ŘÍ, HÓ-ŘÍ**. Požární poplach také není varovným signálem! Při tomto signálu doporučujeme pouze zjistit, jestli se případný požár nebo jiná mimořádná událost neděje ve vašem bezprostředním okolí. Pokud vás neohrožuje, zachovejte klid a nic nedělejte, nebudete-li k tomu záchranáři vyzváni.

ZAJÍMAVOST: Existence moderních způsobů na svolávání dobrovolných hasičů jako SMS či ADMS (Automatic Message Delivery System, Automatizovaný systém odesílání hlasových zpráv), které neobtěžují nezainteresované občany, mohou občas selhat (např. v noci nemusí členy vzbudit, dojdou s velkým časovým zpožděním apod.). Sirény, spuštěny okamžitě v případě potřeby, tak zůstávají jako prokazatelný a okamžitý způsob svolání členů jednotky sboru dobrovolných hasičů obcí. Obyvatelé také při zvuku sirény mohou zkontrolovat vizuálně svůj majetek, popřípadě své okolí. Siréna může jednou pomoci každému.

VERBÁLNÍ INFORMACE A TÍŠŇOVÉ INFORMOVÁNÍ OBYVATELSTVA

Tísňovou informací se obyvatelstvu sdělují údaje o bezprostředním nebezpečí vzniku nebo již nastalé mimořádné události a údaje o opatřeních k jeho ochraně.

K poskytování těchto informací se využívá:

- **elektronických sirén** (ty, co „umí mluvit“), takže po zaznění signálu je automaticky sdělena tzv. verbální informace, tj. cca 20 vteřinová informace - uvedena na počátku a ukončena gongem, uložena v paměti: zkouška sirén (proběhne / proběhla, anglicky, rusky, německy), všeobecná výstraha, nebezpečí zátopové vlny, chemická havárie, radiační havárie, konec poplachu, požární poplach,

PŘÍKLAD: Z důvodu havárie cisterny převážející nebezpečnou látku, po zaznění signálu „Všeobecná výstraha“ můžete slyšet: "Chemická havárie, chemická havárie, chemická havárie. Ohrožení únikem škodlivin. Sledujte vysílání Českého rozhlasu, televize a regionálních rozhlasů. Chemická havárie, chemická havárie, chemická havárie."

- **obecních rozhlasů**, které plní funkci místních informačních systémů,
- **hromadných informačních prostředků** (významní provozovatelé televizního a rádiového vysílání jsou ze zákona povinni odvysílat tísňové informace).

Tísňová informace musí zaznít bezprostředně po vyhlášení varovného signálu.

Zásady chování po varovném signálu

Co dělat po zaznění varovného signálu, kde je nejvhodnější se ukrýt a jak úkryt z odolnit proti vniknutí nebezpečných látek? Na tyto otázky naleznete odpovědi v této kapitole.

NAJÍT ÚKRYT

Především se okamžitě snažte najít úkryt v jakékoli blízké zděné budově (i tehdy, jedete-li autem, zastavte a vyhledejte úkryt). Budova, do které se ukryjete, musí mít uzavíratelné prostory. Dejte přednost místnostem ve středu budovy bez oken, vyhněte se sklepním prostorám. Některé chemické látky jsou těžší než vzduch a místo pod úrovní terénu by bylo životu nebezpečné.

Není třeba volat dětem do školy a chtít, aby se přišly schovat domů. Zaměstnanci škol mají své postupy a vědí, jak se zachovat. Nevystavujte děti zbytečnému riziku.

Pokud se nacházíte v cizím prostředí, nebojte se požádat kohokoli o pomoc a vpuštění do budovy. A naopak - poskytněte vlastní úkryt všem, kteří jej potřebují.

Pozor - v některých případech se do budov neukrývejte! V případě bezprostřední hrozby povodně najděte vhodné vyvýšené místo (kopec, úbočí kopce). Volné prostranství využijte i např. při rozsáhlém (např. lesním) požáru, sesuvu půdy, zemětřesení (časté např. ve Středomoří) apod.

ZODOLNIT MÍSTO UKRYTÍ

Místnost, ve které se ukryjete, je třeba co nejlépe izolovat od okolního prostředí. To je důležité zvláště při úniku chemických nebo radioaktivních látek. Především zavřete dveře a okna. Vypněte větrání či klimatizaci a ucpěte ventilační otvory a okenní rámy. Nezapomeňte utěsnit i otvor pod dveřmi do místnosti. Použijte k tomu izolační pásy nebo např. deky. Pokud nemáte jinou možnost, k ucpání použijte vlastní oblečení.

ZJISTIT INFORMACE

Co nejdříve se snažte zjistit, jaký druh nebezpečí hrozí. **V žádném případě zbytečně netelefonujte, především ne na tísňové linky!** V případě rozsáhlé mimořádné události se vše důležité dozvíte z

televize a rádia - především ČT 1 a ČRo 1 - Radiožurnál, popř. z obecního rozhlasu nebo od zasahujících záchranářů.

Pokud nemáte v budově TV nebo radiopřijímač, pravděpodobně někdo z ukrytých bude mít MP3 přehrávač nebo mobilní telefon s rádiem. Dále postupujte podle pokynů z TV a rádií nebo zasahujících záchranářů.

Pokud to bude možné, zjistěte, jestli lidé ve vašem okolí (soused, lidé v budově, kam jste se ukryli) slyšeli varování. Pokud ne, varujte je a poskytněte jim případnou pomoc. Obzvláště důležité je to u starých, nemocných a neslyšících osob.